

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 15Co/14/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8617203912
Dátum vydania rozhodnutia: 11. 07. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Anna Ilčinová
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2019:8617203912.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Anny Ilčinovej a členov senátu JUDr. Jozefa Angeloviča a JUDr. Mareka Kohúta v spore žalobcu: I. Q. O., K.. XX.XX.XXXX, O. X. B. XX, XXX XX W., proti žalovanému: Home Credit Slovakia, a.s., so sídlom Teplická 7434/147, 921 22 Piešťany, IČO: 36 234 176, právne zastúpenému Advokátskou kanceláriou GOLIAŠOVÁ GABRIELA s. r. o., so sídlom 1. mája 173/11, 911 01 Trenčín, IČO: 47 234 679, o určení, že zmluva je bezúročná a bez poplatkov s príslušenstvom, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Svidník č. k. 3Csp/125/2017-55 z 11.10.2018 takto

rozhodol:

P o t v r d z u j e rozsudok.

Žalobca má nárok na náhradu trov odvolacieho konania proti žalovaného v rozsahu 100%.

o d ô v o d n e n i e :

1. Okresný súd Svidník (ďalej len „súd prvej inštancie“) určil, že bezúčelový úver poskytnutý žalobcovi na základe Zmluvy o hotovostnom úvere a Zmluvy o revolvingovom úvere č. XXXXXXXXXXXX zo dňa 27.8.2015, uzavretej medzi žalobcom a žalovaným je bezúročný a bez poplatkov. Tiež určil, že dohoda o zrážkach zo mzdy uzavretá medzi žalobcom a žalovaným dňa 27.8.2015 na zabezpečenie pohľadávky vzniknutej zo Zmluvy o hotovostnom úvere a Zmluvy o revolvingovom úvere č. XXXXXXXXXXXX zo dňa 27.8.2015 je neplatná. Žalovanému uložil povinnosť zaplatiť na súdnom poplatku sumu 99,50 eur a trovy konania žalobcovi nepriznal. Vykonaným dokazovaním mal preukázané, že:

„Žalobca so žalovaným uzatvoril dňa 27.8.2015 Zmluvy o spotrebiteľskom úvere - hotovostnom úvere a revolvingovom úvere č. XXXXXXXXXXXXXXXX. Pričom bol na základe uvedenej zmluvy poskytnutý úver a to bezúčelový úver, celková výška úveru 2.400,- eur, mesačná splátka 55,63 eura, ročná úroková sadzba 21,71%, RPMN 24,2%, odplata 21,71 %, priemerná hodnota RPMN 15,44%, celková čiastka splatná spotrebiteľom (bez platieb za doplnkové služby) je uvedená vo výške 4 672,92 eura, počet splátok 84, termín konečnej splatnosti 84 mesiacov po poskytnutí úveru a to do 15. dňa v poslednom mesiaci. Doplnkové služby sú uvedené poplatok za službu zahrnutý v splátke 1,49 eura mesačne. Zároveň na základe uvedenej zmluvy bol poskytnutý revolvingový úver (zmluva o úvere z karty) druh úveru bezúčelový revolvingový úver, výška úverového rámca (kreditného limitu 500,- eur), ročná úroková sadzba 26,28 %, mesačná úroková sadzba 2,19 %, výška mesačnej splátky 4% z dlžnej čiastky (min 12,- eur), RPMN 38,31 %, odplata 30,19 %, priemerná hodnota RPMN 23,53 %, celková čiastka splatná spotrebiteľom 590,73 eura, termín splatnosti splátok 20.deň v mesiaci.

Zároveň bolo preukázané, že pri uzatvorení zmluvy o úvere a zmluvy o revolvingovom úvere dňa 27.8.2015 bola toho istého dňa uzatvorená aj Dohoda o zrážkach zo mzdy k uvedeným zmluvám. Dohoda o zrážkach zo mzdy a z iných príjmov podľa § 551 Občianskeho zákonníka predstavuje zabezpečovací prostriedok peňažnej pohľadávky, ktorú uzatvára veriteľ s dlžníkom. Inštitút dohody o

zrážkach zo mzdy a z iných príjmov slúži jednak na zabezpečenie pohľadávky, ako aj na jej postupné uspokojenie. Dohoda o zrážkach zo mzdy musí mať ex lege písomnú formu, inak je neplatná. Obsahom dohody o zrážkach zo mzdy je súhlas dlžníka, aby platiteľ z jeho mzdy vykonával zrážky vo vopred určenej výške a vyplácal ich veriteľovi, ktorému vzniká právo, aby po splatnosti pohľadávky boli vykonávané zrážky zo mzdy dlžníka a boli zamestnávateľom vyplácané. Z vykonaného dokazovania jednoznačne vyplýva, že uvedený spotrebiteľský úver je bezúročný a bez poplatkov pričom Dohoda o zrážkach zo mzdy bola uzatvorená toho istého dňa síce t. j. 27.8.2015 ako zmluva, avšak hoci na samostatnom liste jedna sa o predformulovanú dohodu do ktorej sa len vpisovali údaje. Znenie bolo vopred pripravené zo strany veriteľa. Žalobca nemal možnosť nijakým spôsobom ovplyvniť obsah zmluvy, opak žalovaný v konaní nepreukázal. Aj podľa judikatúry Súdneho dvora EU veriteľ je povinný preukázať splnenie svojich predzmluvných povinností poskytnutia informácie a overenia úverovej bonity dlžníka. Zásada efektivity je porušená, ak dôkazné bremeno nesplnenia povinnosti veriteľa zaťažuje spotrebiteľa. Spotrebiteľia môžu právom očakávať, že zmluvné podmienky koncipované v rámci štandardnej typovej zmluvy ich nezaväzujú, pokiaľ sú nevýhodnejšie oproti právnej úprave podľa Občianskeho zákonníka. Ide o jednostrannú kogentnosť ustanovení Občianskeho zákonníka v záujme vyššej ochrany pri štandardných typových zmluvách. Ak sa neberie do úvahy výber programu a podpis, tak spotrebiteľ takmer žiadnym spôsobom neparticipuje na koncipovaní zmluvy. Dá sa preto plne pochopiť pomerne silná ochrana spotrebiteľov, ktorú slovenský zákonodarca zakotvil v ust. § 54 Občianskeho zákonníka. Faktická nerovnosť medzi dodávateľom a spotrebiteľom pri vzájomnej kontraktácii je zjavná a viaceré rozhodnutia súdneho dvora na to poukazujú (napr. rozsudok C 168/05 Mostáza / Claro).“

2. Zmluvu o hotovostnom úvere a o revolvingovom úvere posúdil súd prvej inštancie ako zmluvu spotrebiteľskú, v ktorej absentujú povinné náležitosti zmluvy podľa § 9 ods. 2 písm. f/ (konečná splatnosť úveru, výšku, počet a termín splátok istiny, úrokov a iných poplatkov), podľa § 9 ods. 2 písm. k/ zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch, v dôsledku čoho považoval úver za bezúročný a bez poplatkov.

3. Vo vzťahu k dohode o zrážkach zo mzdy súd prvej inštancie okrem iného uviedol: „Inštitút dohody o zrážkach zo mzdy umožňuje obísť dôležitý prvok unijného práva, a to ex offio súdnu kontrolu zmluvných podmienok, či nespôsobujú hrubú nerovnováhu v právach a povinnostiach v neprospech spotrebiteľa (neprijateľné zmluvné podmienky). Spotrebiteľovi je nevyhnutné poskytnúť ochranu, najmä ak existuje nebezpečenstvo, že sa v euronekonformnom procese zrážok zo mzdy, na základe dohody o zrážkach zo mzdy, zabezpečuje a umožňuje uhradiť plnenie z neprijateľných zmluvných podmienok bez súdnej kontroly, na ktorú skutočnosť musí brať súd ohľad (rozsudok C-106/77 Simmenthal, rozhodnutie Krajského súdu v Prešove, sp. zn. 6Co/95/2013 zo dňa 19.6.2013). Uzavretie Dohody o zrážkach zo mzdy tak ako to bolo v tomto prípade do vopred naformulovanej dohody, ktorej obsah spotrebiteľ nemá možnosť žiadnym spôsobom ovplyvniť, a ktorá umožňuje fakticky svojvoľne nadiktovať výšku pohľadávky za účelom mimosúdnej exekúcie majetku spotrebiteľa, hodnotí súd ako neprijateľný a zlý úmysel, ktorému za žiadnych okolností nemieni poskytnúť ochranu. Keďže vzhľadom na vyššie uvedené ide o právny úkon, ktorý svojim obsahom a účelom odporuje zákonu a obchádza ho, ide o neplatný právny úkon.

Súd poukazuje, že aj Komisia na posudzovanie podmienok v spotrebiteľských zmluvách a nekalých obchodných praktík predávajúcich pri Ministerstve spravodlivosti Slovenskej republiky dospela k záveru, že dohoda o zrážkach zo mzdy uzatvorená podľa ustanovenia § 551 Občianskeho zákonníka je zmluvnou podmienkou spôsobujúcou hrubú nerovnováhu v právach a povinnostiach v neprospech spotrebiteľa a je v rozpore s ust. § 53 Občianskeho zákonníka, keďže spotrebiteľ je už v čase vzniku právneho vzťahu nútený uzatvoriť dohodu o zrážkach zo mzdy. Súdu vzhľadom na vyššie uvedené dospel k záveru že Dohoda o zrážkach zo mzdy uzavretá medzi žalobcom a žalovaným dňa 27.08.2015 na zabezpečenie pohľadávky vzniknutej zo Zmluvy o hotovostnom úvere a zmluvy o revolvingovom úvere č. XXXXXXXXXXXX zo dňa 27.8.2015 je neplatná, pre rozpor so zákonom a preto považoval žalobu podanú žalobcom za vhodný prostriedok ochrany jeho práv ako spotrebiteľa a žalobe vyhovel.“

4. Súdu prvej inštancie predmet sporu právne posúdil podľa § 39, § 44, § 52, § 53, § 54 Občianskeho zákonníka, § 4 ods. 8 zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa, § 1 ods. 2, § 9 ods. 1, 2, § 11 ods. 1 zákona č. 129/200 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a výrok o trovách konania podľa § 255 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“).

5. V zákonom stanovenej lehote podal proti rozsudku súdu prvej inštancie odvolanie žalovaný. So závermi súdu prvej inštancie vyslovil nesúhlas z dôvodu, že úverová zmluva obsahuje všetky povinné náležitosti podľa zákona č. 129/2010 Z. z. a taktiež dohoda o zrážkach zo mzdy obsahuje všetky zákonom stanovené náležitosti, preto nie je dôvodné sankcionovať ju neplatnosťou. Zdôraznil, že z dátumu konečnej splatnosti uvedenej v úverovej zmluve je žalobcovi jednoznačne jasné, kedy nastane konečná splatnosť úveru, preto náležitosť uvedená v § 9 ods. 2 písm. f/ zákona o spotrebiteľských úveroch je splnená. V súvislosti s touto argumentáciou poukázal odvolateľ na zmenu zákona č. 129/2010 Z. z. vykonanú novelou - zákonom č. 279/2017 Z. z., v zmysle ktorej sa v § 9 ods. 2 písm. d/ vypúšťajú slová „a termín konečnej splatnosti spotrebiteľského úveru“ a v § 9 ods. 2 písm. i/ sa slová „ a termín splátok, istiny, úrokov a iných poplatkov“ nahrádzajú slovami „frekvenciu splátok“. Žalovaný preto v zmysle vykonanej legislatívnej zmeny mal za to, že doba trvania zmluvy o spotrebiteľskom úvere je v úverovej zmluve uvedená. V súvislosti s touto argumentáciou poukázal na viaceré rozhodnutia všeobecných súdov.

6. Vo vzťahu k splneniu náležitostí podľa § 9 ods. 2 písm. i/ zákona o spotrebiteľských úveroch, poukázal žalovaný na uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3Cdo/146/2017 z 22.2.2018.

7. Vo vzťahu k dohode o zrážkach zo mzdy odvolateľ uviedol, že realizácia zrážok zo mzdy by v prípade žalobcu predstavovala len dodržiavanie ustanovení samotnej dohody o zrážkach zo mzdy. Zdôraznil, že predmetná zmluva bola uzatvorená z iniciatívy žalobcu a žalovaný jej uzatvorenie žiadnym spôsobom nevnucoval. Vyslovil názor, že ochrana spotrebiteľov sa nemôže dostať až do rozsahu, že oslobodí spotrebiteľa od čítania zmluvy a ďalších súvisiacich dokumentov a následne, keď dôjde k uplatňovaniu jednotlivých zmluvných ustanovení, sa začne spotrebiteľ brániť tým, že ju neprečítal a neporozumel jej. Pokiaľ mal žalobca ako klient k úverovej zmluve výhrady, bol oprávnený od nej odstúpiť a tiež mal možnosť odmietnuť dohodu o zrážkach zo mzdy. Žalovaný trval na tom, že dohoda o zrážkach zo mzdy bola uzatvorená vo forme osobitnej listiny, čím bolo naplnené znenie ustanovenia § 5a ods. 1 písm. a/ zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa. Dohoda zároveň obsahuje prehlásenie žalobcu, že si je vedomý, že uzatvorenie dohody je dobrovoľné a bol poučený o možnosti ju neuzatvoriť. Žalobca však dohodu o zrážkach zo mzdy bez akejkoľvek výhrady podpísal. Do pozornosti odvolacieho súdu dal žalovaný aj skutočnosť, že žalobca v žalobe nenamietal, že by jednotlivým ustanoveniam dohody o zrážkach zo mzdy nerozumel. Vo vzťahu k rozsahu zrážok žalovaný uviedol, že ich výška je stanovená čo najpresnejšie v rámci aktuálnych možností. Bolo nemožné bližšie a podrobnejšie špecifikovať zabezpečenú pohľadávku, nakoľko jej výška je striktné daná len správaním klienta, ktoré nikto nedokáže vopred predvídať. Tvrdenie súdu o neurčitosti a nešpecifikovanosti pohľadávky považoval za nepravdivé a nedôvodné. Žalovaný mal za to, že bolo dodržané aj ustanovenie § 70 a nasl. Exekučného poriadku, teda že výška dohodnutých zrážok dohodou o zrážkach zo mzdy a z iného príjmu nebola vyššia ako by bola pri výkone rozhodnutia. Dohoda má tak všetky zákonom predpísané náležitosti. V súvislosti s platnosťou dohody o zrážkach zo mzdy poukázal odvolateľ taktiež na viaceré rozhodnutia všeobecných súdov. V závere zdôraznil, že dohoda o zrážkach zo mzdy je zákonným inštitútom určeným na zabezpečenie pohľadávok veriteľa, pričom žiaden zákon nezakazoval takéto zabezpečenie pohľadávky veriteľov v čase uzatvorenia úverovej zmluvy, ale len striktné stanovil podmienky koncipovania dohody o zrážkach zo mzdy v prípade spotrebiteľov, čo však žalovaný dodržal. Žalovaný navrhol rozsudok súdu prvej inštancie zrušiť a vec vrátiť na ďalšie konanie alebo rozsudok zmeniť a zároveň priznať žalovanému náhradu trov prvostupňového i odvolacieho konania.

8. K odvolaniu žalovaného sa vyjadril žalobca podaním z 2.1.2019. Rozhodnutie súdu prvej inštancie považoval po všetkých stránkach za správne, preto navrhol rozsudok potvrdiť v zmysle § 387 ods. 1 CSP.

9. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) príslušný na rozhodnutie o odvolaní podľa § 34 CSP preskúmal napadnutý rozsudok ako aj konanie mu predchádzajúce v súlade s ustanovením § 378 a nasl. CSP a dospel k záveru, že odvolanie žalovaného nie je dôvodné. O odvolaní bolo rozhodnuté postupom podľa § 385 ods. 1 CSP a contrario, pričom miesto a čas vyhlásenia rozhodnutia boli oznámené na úradnej tabuli súdu a na príslušnej webovej stránke najmenej 5 dní pred rozhodnutím.

10. Súd prvej inštancie v predmetnom spore vykonal potrebné dokazovanie, na základe ktorého dospel k správny skutkovým zisteniam a z týchto vyvodil aj správny právny záver. Odvolací súd v celom rozsahu poukazuje na výstižné a vyčerpávajúce odôvodnenie napadnutého rozsudku, s ktorým sa stotožňuje. Vo vzťahu k odvolacím námietkam žalovaného je potrebné uviesť nasledovné.

11. Prvoinštančný súd sa správne zaoberal aj jednou z obligatórnych náležitostí zmluvy o spotrebiteľskom úvere, a to údajom o konečnej splatnosti úveru. Správne je jeho konštatovanie, že údaj o konečnej splatnosti úveru v zmluve absentuje, keď podľa žalovaného splatnosť je uvedená 84 mesiacov po poskytnutí úveru, a to do 15. dňa v poslednom mesiaci, čo však nezodpovedá určeniu konečnej splatnosti úveru tak, ako to vyžaduje zákon. Údaj o termíne konečnej splatnosti úveru má byť uvedený presne, a to uvedením konkrétneho dňa, mesiaca a roka, kedy spotrebiteľský úver nadobudne konečnú splatnosť. Význam uvedenej zmluvnej náležitosti súvisí aj s ďalšími nárokmi veriteľa vyplývajúcimi zo zmluvy o úvere (vid. uznesenie NS SR sp. zn. 4Obo/143/98, rozsudok Krajského súdu v Žiline zo dňa 19.11.2013 sp. zn. 5Co/165/2013, rozsudok Krajského súdu v Prešove zo dňa 30.05.2012 sp. zn. 1Co/30/12).

12. Predmetom preskúmania odvolacím súdom bola aj správnosť rozhodnutia súdu prvej inštancie o vyslovení neplatnosti dohody o zrážkach zo mzdy. Vzhľadom na všetky relevantné skutočnosti niet v danom prípade pochybnosti o tom, že zmluva uzavretá medzi účastníkmi sporu „Dohoda o zrážkach zo mzdy“ vzhľadom na to, že ide o formulárovú zmluvu a vzhľadom na to, že žalovaný v priebehu konania nepreukázal, že by predmetná dohoda mala povahu individuálne dohodnutej zmluvy, je neplatná.

13. Dohoda o zrážkach zo mzdy umožňovala zamestnávateľovi žalobcu vykonávať zrážky zo mzdy žalobcu bez toho, aby bola podrobená súdnemu prieskumu o tom, či je pohľadávka oprávnená.

14. Inštitút dohody o zrážkach zo mzdy umožňuje obísť dôležitý prvok újného práva, a to ex offo súdnu kontrolu zmluvných podmienok v tom smere, či zmluvné podmienky v spotrebiteľských zmluvách nespôsobujú hrubú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa (neprijateľné zmluvné podmienky). Spotrebiteľovi je nevyhnutné poskytnúť ochranu, najmä ak existuje nebezpečenstvo, že sa v euronekonformnom procese zrážok zo mzdy na základe dohody o zrážkach zo mzdy zabezpečuje a umožňuje uhradiť plnenie z neprijateľných zmluvných podmienok bez súdnej kontroly, na ktorú skutočnosť musí brať súd ohľad (porov. rozsudok C-106/77 Simmenthal).

15. Uvedenie dohody o zrážkach zo mzdy do vopred naformulovanej zmluvy, ktorej obsah spotrebiteľ nemá možnosť žiadnym spôsobom ovplyvniť, a ktorá umožňuje fakticky svojvoľne nadiktovať výšku pohľadávky za účelom mimosúdnej exekúcie majetku spotrebiteľa, hodnotí odvolací súd ako neprijateľný a zlý úmysel, ktorému nie je možné poskytnúť ochranu.

16. Keďže vzhľadom na vyššie uvedené ide o právny úkon, ktorý svojim obsahom a účelom odporuje zákonu a obchádza ho, ide o neplatný právny úkon. Formulácia „dohody“ o zrážkach zo mzdy sa dostala objektívne do rozporu s požiadavkou na poctivý obchodný styk a čestnú obchodnú prax. Zákonodarca priznal takémuto konaniu nielen rozpor s imperatívom dobrých mravov, ale priamo zo zákonom.

17. V konaní nebolo preukázané, že zmluvná podmienka - dohoda o zrážkach zo mzdy bola individuálne dojednaná. Kvalifikačným kritériom pre záver, že nejde o individuálne vyjednanú zmluvnú podmienku je stav, ak zmluvné podmienky boli vopred pripravené a nebolo možné meniť ich obsah, čo je daný prípad (čl. 3 Smernice Rady 93/13/EHS o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách). Podstatou individuálne nevyjednanej zmluvnej klauzuly je skutočnosť, že bola vopred dodávateľom naformulovaná bez možnosti zmeny jej obsahu.

18. S poukazom na uvedené odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie postupom podľa § 387 ods. 1, 2 CSP potvrdil.

19. O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa ust. § 396 ods. 1 CSP v spojení s ust. § 255 ods. 1 CSP tak, že úspešnému žalobcovi priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania proti neúspešnému žalovanému v rozsahu 100 %.

20. Rozsudok bol prijatý senátom Krajského súdu v Prešove v pomere hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolaťel musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods. 2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh - § 428 CSP).